

Stanowisko KNF w sprawie polityki dywidendowej zakładów ubezpieczeń, PTE, domów maklerskich i TFI

Komisja Nadzoru Finansowego (KNF) przyjęła na posiedzeniu w dniu 1 grudnia 2015 r. stanowisko w sprawie:

- **polityki dywidendowej** zakładów ubezpieczeń i reasekuracji, powszechnych towarzystw emerytalnych, domów maklerskich i towarzystw funduszy inwestycyjnych w 2016 r. za 2015 r.

Polityka dywidendowa prowadzona w ostatnich latach przez instytucje finansowe zgodnie z zaleceniami KNF pozwoliła na wzmocnienie ich bazy kapitałowej i poprawę zdolności do absorbowania potencjalnych strat. Sytuacja ta wpływa korzystnie na utrzymanie stabilności systemu finansowego w Polsce, co pozwala na dalszy jego rozwój. Ze względu na utrzymujące się podwyższone ryzyko w otoczeniu zewnętrznym polskiej gospodarki, zaleca się utrzymanie silnej bazy kapitałowej, a w niektórych przypadkach jej dalsze wzmocnienie. Sprzyja to stabilności i bezpieczeństwu systemu finansowego oraz polskiej gospodarki.

Każdy z sektorów otrzyma zalecenia w formie pisma Przewodniczącego KNF.

Zakłady ubezpieczeń i reasekuracji

Zaleca się, aby dywidendę za 2015 r. wypłaciły wyłącznie zakłady ubezpieczeń/reasekuracji, które spełniają wszystkie poniższe kryteria:

- I. otrzymały w ramach BION za 2014 r. ocenę ryzyka dobrą (1,00) lub zadowalającą (2,00);

- II. w 2015 r. nie wykazały niedoboru środków własnych na pokrycie marginesu wypłacalności lub kapitału gwarancyjnego, ani niedoboru aktywów na pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych (w okresach miesięcznych lub kwartalnych);
- III. w 2015 r. nie były objęte planem lub programem naprawczym, o których mowa w art. 187 ust. 1, 3 i 8 ustawy o działalności ubezpieczeniowej;
- IV. według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. posiadają wskaźnik pokrycia wymagań kapitałowych wg Wypłacalność I (rozumiany jako minimum z wielkości środki własne do marginesu wypłacalności oraz środki własne do kapitału gwarancyjnego) w wysokości co najmniej 160% w przypadku zakładów działu I lub 200% w przypadku zakładów działu II;
- V. według stanu na dzień 1 stycznia 2016 r. posiadają wskaźnik pokrycia wymagań kapitałowych wg Wypłacalność II (rozumiany jako minimum z wielkości dopuszczonych środków własnych przed odliczeniem przewidywanych dywidend do kapitałowego wymogu wypłacalności oraz wielkości dopuszczonych podstawowych środków własnych przed odliczeniem przewidywanych dywidend do minimalnego wymogu kapitałowego) w wysokości co najmniej 150%;
- VI. w wyniku przeprowadzonych testów stresu na dzień 31 grudnia 2015 r. dla wszystkich badanych rodzajów ryzyka wskaźnik pokrycia wymagań kapitałowych wg Wypłacalność I wyniósł co najmniej 110% i wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych odpowiednimi aktywami wyniósł co najmniej 100%.

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji spełniające powyższe kryteria powinny ograniczyć wypłatę dywidendy maksymalnie do 75% wysokości zysku wypracowanego w 2015 r., przy czym wskaźnik pokrycia wymagań kapitałowych wg Wypłacalność II po wypłacie dywidendy powinien utrzymywać się na poziomie co najmniej 110%.

Jednocześnie dopuszcza się wypłatę dywidendy maksymalnie z całego wypracowanego w 2015 r. zysku (co oznacza, iż nie dopuszcza się wypłaty z pozostałych elementów kapitałów własnych), o ile pokrycie wymagań kapitałowych wg Wypłacalność II po odliczeniu przewidywanych dywidend utrzymywać się będzie na poziomie równym lub wyższym niż określony w kryterium V, a także zostanie utrzymane spełnienie kryterium IV i VI z uwzględnieniem stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. skorygowanego o wartość dywidendy.

Zakłady ubezpieczeń/reasekuracji spełniające powyższe kryteria, przy podejmowaniu decyzji w sprawie wysokości dywidendy, powinny uwzględnić dodatkowe potrzeby kapitałowe w perspektywie dwunastu miesięcy od momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2015 r., wynikające m.in. ze wzrostu kosztów spowodowanych zmianami w otoczeniu rynkowym i prawnym.

Powszechne towarzystwa emerytalne

Warunkiem koniecznym i rekomendowanym przez KNF jest, aby powszechne towarzystwo emerytalne, które będzie podejmować decyzję o wypłacie dywidendy w 2016 r., spełniało równocześnie wszystkie niżej wymienione kryteria:

- kryterium I towarzystwo otrzymało ocenę końcową BION za 2014 r. dobrą lub zadowalającą;
- kryterium II w 2015 r. towarzystwo nie wykazało niespełnienia ustawowych wymogów kapitałowych;
- kryterium III według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość kapitałów własnych towarzystwa, powiększona o wartość Funduszu Gwarancyjnego przypadającą na towarzystwo, stanowiła przynajmniej 1,25% wartości aktywów netto otwartego funduszu emerytalnego zarządzanego przez towarzystwo;
- kryterium IV według stanu na dzień 31 grudnia 2015 r. wartość płynnych aktywów towarzystwa¹, powiększona o wartość Funduszu Gwarancyjnego przypadającą na towarzystwo, stanowiła przynajmniej 1,25% wartości aktywów netto otwartego funduszu emerytalnego zarządzanego przez towarzystwo;
- kryterium V towarzystwo otrzymało ocenę cząstkową BION za 2014 r. w obszarze „adekwatność kapitałowa” dobrą lub zadowalającą.

Wartość dywidendy nie powinna przekroczyć poziomu 150% zysku osiągniętego w 2015 r., a jej wypłata nie może powodować zmniejszenia wartości kapitału własnego i odpowiednio wartości aktywów płynnych, powiększonych o wartość środków Funduszu Gwarancyjnego przypadającą na towarzystwo, poniżej poziomu określonego w kryterium III i w kryterium

¹ Za aktywa płynne mogą być uznane: papiery wartościowe wyemitowane przez Skarb Państwa lub NBP, należności od OFE: tytułem opłaty od składki i opłaty za zarządzanie, środki pieniężne i inne aktywa pieniężne oraz pozostałe krótkoterminowe aktywa finansowe.

IV. Ponadto, podejmując decyzję o wypłacie dywidendy towarzystwo powinno uwzględnić dodatkowe potrzeby kapitałowe w perspektywie jednego roku od daty zatwierdzenia przez walne zgromadzenie akcjonariuszy sprawozdania finansowego towarzystwa za 2015 r. Towarzystwo, które zarządza dobrowolnym funduszem emerytalnym powinno także uwzględnić ryzyko związane z tą częścią swojej działalności i jej możliwym wpływem na wynik finansowy.

Domy maklerskie

Rekomenduje się, aby dywidendę z zysku za 2015 rok wypłaciły wyłącznie domy maklerskie, które spełniają łącznie poniższe kryteria:

A. Dywidendę w kwocie 75% zysku netto:

- I. dla podmiotów podlegających normom adekwatności kapitałowej zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 na dzień 31 grudnia 2015 r.:
 - współczynnik kapitału podstawowego Tier I wyniósł co najmniej 6%;
 - współczynnik kapitału Tier I wyniósł co najmniej 9%;
 - łączny współczynnik kapitałowy wyniósł co najmniej 12%;
- II. dla podmiotów nie podlegających normom adekwatności kapitałowej zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 na dzień 31 grudnia 2015 r. wskaźnik będący udziałem kwoty kapitałów własnych w sumie aktywów ogółem wynosi co najmniej 50%;
- III. ocena nadzorcza nadana w procesie BION przeprowadzonym w roku 2015 roku wynosi 1 albo 2;
- IV. podmiot nie naruszył norm adekwatności kapitałowej w 2015 roku, w tym przepisów dotyczących limitów dużych ekspozycji z wyłączeniem środków podlegających art. 73 ust. 5b i 5c ustawy o obrocie instrumentami finansowymi (Dz.U. z 2014 r. poz. 94 z późn. zm.).

B. Dywidendę w kwocie 100% zysku netto:

- I. spełnia wszystkie kryteria wymienione w literze A;
- II. dla podmiotów podlegających normom adekwatności kapitałowej zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 kryteria, o których mowa w lit. A pkt I, są spełnione na koniec każdego kwartału w 2015 roku;

III. dla podmiotów nie podlegających normom adekwatności kapitałowej zgodnie z rozporządzeniem 575/2013 kryterium, o którym mowa w lit. A pkt II, jest spełnione na koniec każdego kwartału w 2015 roku.

C. Dodatkowo domy maklerskie przy podejmowaniu decyzji dotyczącej wysokości dywidendy powinny uwzględniać dodatkowe potrzeby kapitałowe w perspektywie dwunastu miesięcy od momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2015 rok.

Ponadto rekomenduje się pozostawienie w domach maklerskich niepodzielonych zysków z lat ubiegłych, w tym także w formie kapitału zapasowego i rezerwowego, tak aby wypłata dywidendy w roku 2016 nie przekroczyła 100% wartości wyniku netto za rok 2015.

Jednocześnie zwraca się uwagę, że domy maklerskie niestanowiące mikro-, małych oraz średnich przedsiębiorstw w rozumieniu ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2004 r. nr 173 poz. 1807) są obowiązane uwzględniać przepis art. 55 ust. 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym (Dz.U. z 2015 r. poz. 1513).

Towarzystwa funduszy inwestycyjnych

Kryteria, które towarzystwa funduszy inwestycyjnych powinny brać pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o podziale zysku za rok 2015 i wypłacie dywidendy w 2016 roku:

- I. w 2015 r. oraz w okresie od początku 2016 r. do dnia podjęcia uchwały o wypłacie dywidendy nie zaistniała sytuacja, w której doszłoby do niespełniania ustawowych wymogów kapitałowych;
- II. przy podejmowaniu decyzji dotyczącej wysokości dywidendy, towarzystwo powinno uwzględnić dodatkowe potrzeby kapitałowe w perspektywie dwunastu miesięcy od momentu zatwierdzenia sprawozdania finansowego za 2015 r. tak, aby wypłata dywidendy przez towarzystwo nie miała wpływu na spełnianie wymogów kapitałowych w kolejnych miesiącach, w tym aby decyzje podejmowane przez towarzystwo w zakresie obniżenia kapitału własnego nie powodowały zmniejszenia wskaźnika pokrycia wymogu kapitałowego poniżej poziomu wskazanego w pkt IV;

- III. podjęcie decyzji o wypłacie i wysokości dywidendy powinno uwzględniać, czy w ciągu 6 miesięcy przed podjęciem uchwały o wypłacie dywidendy nie zostały zgłoszone roszczenia uczestników funduszy inwestycyjnych wobec towarzystwa w związku z nienależytym zarządzaniem funduszami inwestycyjnymi;
- IV. towarzystwa funduszy inwestycyjnych, spełniające warunki, o których mowa w pkt I – III oraz, które zarazem w toku ostatniego procesu Badania i Oceny Nadzorczej towarzystw funduszy inwestycyjnych otrzymały ocenę końcową BION 1 lub 2 mogą wypłacić dywidendę w 2016 roku:
1. w łącznej wysokości wynoszącej maksymalnie 75% zysku wypracowanego w 2015 r., o ile wypłata dywidendy nie będzie skutkowała spadkiem wskaźnika pokrycia wymogu kapitałowego poniżej poziomu **1,5**;
 2. w łącznej wysokości wyższej niż 75%, ale nie wyższej niż 100% zysku wypracowanego w 2015 r., o ile wypłata dywidendy nie będzie skutkowała spadkiem wskaźnika pokrycia wymogu kapitałowego poniżej poziomu **2**;
- przy czym wskaźnik pokrycia wymogu kapitałowego liczony jest jako iloraz wartości kapitału własnego towarzystwa i obowiązującego poziomu wymogu kapitałowego.